שני לוחות הברית — מאמר שלישי

הוא יראה ואהבה פנימית, על זה אמר דע את אלהי אביך ועבדהו בכינוי, רצה לומר לו לבדו ולא לזולתו, ושולל שני פנים ממין השתוף. הפן האחד נחלק לב' ענינים, האחד העושה ח"ו עבודת הש"י בשביל שישבחוהו בני אדם, או לאיזה סיבה אחרת, ואינו ירא שמים בסתר, ארור היום שנולד בו. הב' מי שעובד להש"י גם בסתר, אבל חפץ ושמח כשנודע לבני אדם, גם זה רע ומר:

הפן השני מי שירא שמים בסתר ומסתיר ענייניו מבני אדם ועובד בכל לבבו ונפשו ומאודו, אבל עושה בשביל אהבת שכר עולם הזה ויראת עונשי עולם הזה, וזה נקרא אהבה ויראה חיצונית כי עובד בשביל אהבת עצמו, אף כשעושה בשכר עולם הנצחי שהוא מותר כדפירשתי לעיל, מכל מקום עדיין לא היא העבודה בעצם פנימיי, רק העבודה האמיתית שהיא לו לבדו ית', דהיינו בזוכרו בגדולת המלך הגדול והקדוש מלך מלכי המלכים הקב"ה, ודאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין, מה גדלו מעשיך ה', שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה יש מאין המוחלט, התבונן בגדולי מעשי ה' בבריאת הארץ וכל צבאיה מדומם וצומח וחי מדבר, ובריות גדולות וחכמות נפלאות, והים הגדול וכל אשר בו, ומנוראות הלויתן, ויוצר הרים ובורא רוח ואש לוהט, והכל כגרגר חרדל נחשב נגד עולם הגלגלים. וכן גלגל בפני גלגל שלמעלה הימנו, וכולם נחשבים לאין נגד המלאך. ומלאך לפני מלאך גבוה מעל גבוה לאלפים ולרבבות עד אין מספר לגדודי חייליו, וכולם היו כלא היו כנגד הכסא, והכסא נגד כבודו, והוא סיבת כל הסיבות ועילת כל העילות ואין זולתו. הלא בהתבונן אלה וכיוצא בזה, אלף מי ימלל גבורות ה' ואיך לא ייירא מפניו, וזהו יראה פנימית:

ואחר כך יזכור כי לפי גדולתו ענותנותו, ובנדבת לבו המציאנו יש מאין, ויתעורר על הטובות והחסדים שעברו שעשה והקדים להראות אהבתו אלינו, ואז יתעורר לאהבה הפנימית בזכרו החסדים שעברו עליו מהש"י, אילו פינו מלא שירה כים כו':

קח משל ממי שנשברה רגלו או נסמו עיניו, ובא אדם אחד רופא גדול ובחכמתו הרבה רפאו חנם, ואף בשכר, הלא זה אוהבו כל ימיו אהבה עזה בלי ערך. הנה הש"י נתן לו ידיו ורגליו וכל רמ"ח אבריו, וזן ומפרנס אותו ומשגיח עליו, ונתן לו נשמה שיוכל לבא לידי נצחיות. אף היצה"ר שבו לטובתו, כי אם יכבוש אותו יהיה מעלתו יתירה ממלאכי השרת, ובבחינת דברים כאלה אלף פעמים, וכל אדם כשהשפיע לו הש"י עושר וכבוד וגדולה יותר מזולתו מכל שכן צריך לירא כדרך שהיה ירא יעקב שמא נתמעטו זכיותיו כמו שאמר (בראשית לב, י) קטנתי מכל החסדים, ויתלבש ויתלהב באהבה פנימית, מאחר שקדם הש"י והראה לו אהבה בנדבה ובחסד, איך לא יתמלא אהבה ויראה פנימיית:

וזהו שאמר הכתוב (דה"א כח, ט) ועבדהו בלב שלם ובנפש חפיצה. לב שלם, הוא עבודת הלב ביראה פנימית. ובנפש חפיצה, הוא החשק והדיבוק בו יתברך באהבה פנימית, כי כ"ל לבבו"ת

דורש ה' (שם), היינו העבודה האמיתית לו לבדו יתברך כמו שכתבתי, לא לאהבת שום שכר, ולא מיראת שום עונש. ומכל שכן שלא יעשה ח"ו בשביל שישבחוהו בני אדם. וע"ז אמרו (אבות ב, יב) וכל מעשיך יהיו לשם שמים, רצו לומר שלא יהא במעשה קצת מן הקצת זולת שם שמים, כי כל לבבות דורש ה'. על כן אמר ועבדהו בלא שיתוף שום ענין: